

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K.
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 280 K, večkrat popust.

JUGOSLAVIJA

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360
Uprava:
Marjin trg 8. Telefon 44.
Rokopisi se ne vračajo.
Vprašanjem je priložiti znamke
za odgovor.

Zakonski predlog o dvanajstih.

POSLANEC ANTON BRANDNER ZAHTEVA SPREJETJE SLUŽBENE PRAGMATIKE ZA JAVNE NAMEŠČENCE. — RADIKALNI DESIDENT DR. IVANIČ UGOTOVI, DA JE POGREŠENA FINANČNA POLITIKA KRIVA SLABE VALUTE.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Predsednik dr. Ribar otvoril današnje sejo narodne skupščine ob petih popoldne. — Sklene se, da pride na mesto pokojnega poslanca fra Didaka Buntiča g. Juraj Puljić, na mesto pokojnega poslanca Živote Stankovića pa g. Milan Radoković. — Zbornica preide na dnevni red; nadaljevanje debate o zakonskem predlogu o dvanajstih za mesec marec in april. — Kot prvi povzame besedo narodni socialista Anton Brandner in kritizira delovanje finančnega ministra. Pravi, da ministrstvo nima nobenega seznama uradnikov in da se v poedinih postavkah proračuna nahajajo pogreške, ki gredo v milijone. Zauzeva, naj se čimprej udeleži službene pragmatike zaradi tega, ker je mnogo nekvalificiranih uradnikov in takih, ki bi hoteli preskočiti več činov, kar bi se pa ne moglo dogoditi, ako bi že bila sprejeta službena pragmatika. Misli tudi, da se vodilni državni uradniki ne bi smeli udeleževati politične borbe in da bi morali stati izven strank. Ako se izvede redukcija državnih nameščencev, bodo najbolj prizadejeni oni, ki so sposobni, ker ne pripadajo nobeni stranki. Narodno-socialistična stranka je v načelu proti dvanajstini, ker se smejo dovoliti le v abnormnih razmerah. Zato bo njegova stranka glasovala proti dvanajstini, ker hoče prisiliti vladu, da predloži redni proračun. — Nato govori zemljoradnik Voja Lazić, ki pravi, da se iz vsega dosedanjega delovanja vidi, da vlada ni sposobna, ker ni predložila rednega proračuna, ampak zopet samo dvanajstine. Vlada se je

izkazala za nesposobno tudi v drugih zadevah. Njegova skupina bo glasovala proti dvanajstini, ker nima zupanja v vladu. — Nato povzame besedo radikalni desident dr. Memilo Ivanič in kritizira poročilo večine finančnega odbora o dvanajstini. O državnem proračunu pravi, da je fiktiven, kar velja tudi za dvanajstine. Napada finančnega ministra radi pogreškov politične uprave v Sarajevu, ki je za več milijonov prekoračila kredite in se je zadolžila pri bankah. — Med govorom posl. dr. Ivaniča je prišlo do mučnih incidentov med govornikom in demokratom Radovićem, ki mu je zaklical, da je klevetnik. Predsednik dr. Ribar je zaradi tega podelil poslancu Radoviću ukor. V zbornici je bil velik nemir in hrup, ki se je polagoma polegel. — Poslanec dr. Ivanič govori nato o redukciji uradništva in pravi, da je proti temu, da pri zmanjšanju števila državnih nameščencev sodeluje narodna skupščina, ker bi zaradi tega vlada imela izgovor, češ, da ji je narodna skupščina odvzela preveč uradnikov. Skupščina mora ostati pri tem na strani in samo nadzorovati in kritizirati delovanje vlade. Govori o našem finančnem stanju in veli, da je slaba finančna politika vzrok padanju naše valute. Zato smatra za odgovornega ministrskega predsednika Pašića, ki bi bil moral prisiliti finančnega ministra dr. Kumanudija, da odstopi ako ni sposoben. — Na predlog predsednika se nato zaključi seja ob 8.25 zvečer. — Prihodnja seja jutri ob desetih popoldne.

URADNIŠKO VPRAŠANJE.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Finančni odbor je danes razpravljal o uradniškem vprašanju, prišel pa ni do nobene zaključke. Zato se je seja prekinila in se nadaljuje jutri ob devetih popoldne.

ŽELEZNIŠKI PROMET.

Dunaj, 22. febr. (Izv.) Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja, da se z 22. februarjem vzpostavi popolen osebni in blagovni promet na progi Gornja Radgona-Ljutomer in Špilje-Strass-Radgona.

GOSPODARSKA OBNOVA EVROPE.

London, 22. febr. (Izv.) Danes se je vršil pod predsedstvom lorda Inverforth sestanek organizacijskega odbora mednarodne korporacije za gospodarsko vzpostavitev Evrope, ki je imel nalogo, proučevati temelje, na katerih bi se osnovala narodne in mednarodne korporacije v svrhu izboljšanja gospodarskih odnosov v Evropi. Današnji sestanek je prvi v vrsti sestankov, ki se bodo vršili v prihodnjih dveh ali treh dneh. Udeležili so se ga zastopniki Velike Britanije, Francije, Italije, Belgije in Japonske. Obravnave niso javne. Lord Inverforth je izrazil mnenje, da bo odsek priobčil svoje sklepe šele, ko bo končal posvetovanja.

Pariz, 22. febr. (Izv.) Londonski dopisnik lista »Matin« javlja, da sedaj v splošnem računajo tudi politični krogi Anglije z odgovornostjo mednarodne gospodarske konference v Genovi, ker italijanska ministrska kriza onemogočuje, da bi se odposlanci sestali 8. marca. Govori se o tem, da bo omenjena konferenca bržkone zborovala v tretjem tednu meseca aprila.

Pariz, 22. febr. (Izv.) Po poročilu iz Tokija je japonska vlada sprejela povabilo italijanske vlade glede udeležbe pri gospodarski konferenci v Genovi.

SINFAJNOVCI.

London, 22. febr. (Izv.) V poslanski zbornici je izjavil minister Windston Churchill, da so sinfajnovci od premirja, ki je bil podpisan 6. decembra p. l., povzročili 82 napadov na policijo in 34 na vojaštvo, pri čemer je bilo ubitih 13, ranjenih 36 oseb.

VOLILNA REFORMA NA ANGLEŠKEM.

London, 22. febr. (Izv.) Chamberlain je izjavil včeraj v spodnji zbornici, da je volilna reforma, povzročena po vojni, zvišala število volilcev od 7 in pol na 28 milijonov oseb.

VELIKA ZRAKOPLOVNA NESREČA.

Norfolk, 21. febr. (Izv.) Vodilni zrakoplov »Roma«, ki ga je prodala Italija, se je razpočil. Pri tem je bilo ubitih 35 oseb.

Washington, 2. febr. (Izv.) Mornariški departament je prejel od mornarske postaje v Norfolku glede nesreče vodilnega zrakoplova »Roma« nastopno brzojavko: Vodilni zrakoplov »Roma« se je vnel in pal na tla v bližini mornariškega oporišča ob pol petih. Od 50 oseb, ki so se nahajale v zrakoplovu, je baje 35 mrtvih.

Virginia, 22. febr. (Izv.) Službeno se poroča: Popoldne ob 15.40 je bilo poveljstvu brodovja javljeno, da je od oseb, ki so bile na krovu »Roma«, ostalo živih le 10 ljudi.

Norfolk, 22. febr. (Izv.) Po izpovedi očitavcev se je odtrgala gondola in strmoglavila na tla, pri čemer je pokopala pod seboj 12 oseb.

Norfolk, 22. febr. (Izv.) Doslej so izpod razvalin ponesrečenega zrakoplova »Roma« izlekli 30 trupel, od katerih 10 ni mogoče spoznati. Bati se je, da leži pod razvalinami še več ponesrečenec. Nesrečo je najbrže povzročil prelom navpičnega krmila, ki je ob padcu zadelo ob žico električne napeljave, pri čemer je nastal požar. Zrakoplov je popolnoma porušen.

še utrdila prijateljske vezi, ki so doslej spajale oba sosednja naroda, ki nista bila še nikoli v medsebojni borbi. Minister za zunanje stvari dr. Ninčić je pripomnil, da imata obe kraljevini skupne interese, vsled česar morata v bodočnosti nastopati skupno. Mednarodna gospodarska konferenca v Genovi ne bo imela dobrih uspehov brez predhodnega sporazuma. Razume se samo po sebi, da se na tej konferenci nikakor ne sme govoriti o kaki izpremembi mirovnih pogodb.

Politična vloga Češkoslovaške.

Da so pogajanja glede skupnega nastopa male antante na genovski konferenci znak krepko napredujoče politične konsolidacije v srednji Evropi, o tem smo si precej na jasnem. Prav tako je tudi res, da ima pri tem Češkoslovaška prvo vlogo in da se je v veliki meri njeni diplomaciji zahvaliti za doslej dosegene uspehe.

Politiko Češkoslovaške bomo tem pravilnejše ocenjevali, ako se zavedamo, v kako malo ugodni legi se pravzaprav nahaja ta država. Ako bi ne bila sposobnost češkoslovaškega naroda tako velika, v političnem kot v kulturnem in gospodarskem oziru, bi Beneš pač ne mogel žeti tolikih uspehov.

Prezreti pa ne smemo, da so Čehi vedno igrali vlogo v politiki srednje Evrope. Navadno imamo pri nas, kadar vidimo Čeha, pred očmi le Čeha iz avstrijske dobe, iz žalostne epohe po belogorski bitki. Toda najimenitnejši del češke preteklosti leži zadaj za tem usodnim narodnim mejnikom in kaže dolgo vrsto uspehov in aktivnih dogodkov. To velja za svetle čase Sama, Svatopluka, Otakarja, Boleslava in Václava Premislovičev; vedno pa je kazala češka politika isto smer. Stojč v defenzivi napram močnemu nemškemu sosedu na zapadu, je stremela po tem, da se razširi na jug in vzhod, v smeri proti Donavi in Alpi in v smeri na gorenjo Odro in gorenjo Vislo. Ni bilo malokrat, da se je računala Češka k najmočnejšim državam srednje Evrope.

V skladu s to historično vlogo je današnja porast Češkoslovaške. Danes je politično in gospodarsko najagilnejša izmed malih držav srednje Evrope. Njena politična smer je ostala v skladu s historično; iskala in našla je zvezo z Jugoslavijo in stremi po čim ožjih prijateljskih odnosih s Poljsko, dočim je zveza z Rumunsko posredovala posest vzhodne Slovaške in Podkarpatske Rusije.

Razmerje do Nemčije, oziroma do nemštva se sicer danes ne more smatrati kot normalno in to vsled tega, ker se v današnjem povojnem položaju te največje sosedne politično ni treba bati. Kadar bi Nemčija razpolagala zopet s celo svojo močjo, tedaj bi morala češka politika voditi pozorno račun o lastni sigurnosti. Vse to pa le v slučaju, da bi se razmerje med Čehi in Nemci v narodnem oziru ne hotelo zboljšati, to je, da bi si Češka ne mogla pridobiti zadostnih simpatij s strani domačega nemškega prebivalstva, in da bi po drugi strani Nemčija napram slednjemu skušala voditi politiko Pijemonta. Na vsak način pa ima Češka dovolj časa, da si v tem oziru izdatno zboljša svoj položaj, in pa po drugi strani, da se diplomatsko pripravi za to za enkrat še daljno bodočnost.

Danes je nedvomno Češkoslovaška glavni činitelj stabilnosti in rastoče konsolidacije v srednji Evropi. Njeno ime, dobro znano po Evropi že iz dobe legionarjev in ruskega razsula, postaja vedno uglednejše in vplivnejše.

Enoten nastop male entente.

SESTANEK MINISTRSKIH PREDSEDNIKOV DR. BENEŠA IN PAŠIČA V LJUBLJANI.

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić odpotujeta najbrže še danes v Beograd. Minister dr. Ninčić pride te dni v Ljubljano, kjer se sestane s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Benešem na njegovem povratku iz Pariza in Rima v Prago. Ministrski predsednik Pašić pride v Ljubljano malo kasneje, ker ga zadržujejo važni posli v Beogradu, da ne more potovati skupno z ministrom dr. Ninčićem v Slovenijo.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Češkoslovaški poslanik Kalina odpotuje nočjo v Ljubljano, da pripravi vse potrebno za sestanek češkoslovaškega ministrskega predsednika Beneša s ministrskim predsednikom Pašićem in zunanjim ministrom dr. Ninčićem. G. Kalina se pelje nato v Trst, kjer bo sprejel dr. Beneša na njegovem povratku iz Pariza v domovino. Prisostvoval bo tudi konferenca državnikov obeh bratskih držav v Ljubljani. Naša vlada je že izdala merodajnim mestom potrebna navodila, da pripravijo vse potrebno za ta važni politični sestanek, na katerem se natačno določi stališče male entente, ki ga bo uveljavljala na mednarodni gospodarski konferenci v Genovi. Dr. Beneš je šel v London in Pariz v prvi vrsti zaradi tega, da se informira o političnem položaju, v katerem se sedaj nahaja Evropa. Te in-

formacije so bile zelo potrebne, ker namerava nastopiti mala ententa na genovski konferenci sklenjeno. Pridobila si bo značaj veselice, ker pristopi k dosedanjim trem državam jugosloviji, Čehosli, in Rumuniji v kratkem še Poljska. Pristop Grčije k mali ententi je le še vprašanje časa. Vojaški konvenciji med Rumunijo in Grčijo ter Jugoslavijo in Grčijo sta pripravi za pristop te balkanske države k mali ententi, ki bo v kratkem veselila v koncertu evropskih velevlavst.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Na sestanku obeh ministrskih predsednikov Češkoslovaške in Jugoslavije bo govora tudi o razmerju male entente do Madžarske, posebno pa o trianonski mirovni pogodbi. Vprašanje je mirovne pogodbe je važno že zaradi tega, ker naša država in Rumunija še nista doslej brezpogojno priznali trianonske mirovne pogodbe, ker je bil medtem uveljavljen beneški dogovor, ki je to mirovno pogodbo deloma nekoliko izpremenil. Češkoslovaška vlada pa smatra, da se na trianonski mirovni pogodbi ne sme ničesar izpremenjati, ker bi se potem pojavile nove težkoče in morda tudi neljubi zapletitaji. V zadnjem trenutku se doznava iz poučnega vira, da se je našel modus, po katerem bi Rumunija in naša država lahko priznali trianonsko mirovno pogodbo.

SPREJEMANJE V PODČASTNIŠKO SOLO.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Prva pehotna podčastniška šola kralja Aleksandra I. v Beogradu sprejme letos 600 gojencev. Lastnorodne prošnje naj se pošljejo poveljništvu te šole, najkasneje do 1. maja t. l.

IZ STRADAJOČE RUSIJE.

Moskva, 22. febr. (Izv.) Predstojnik pomožnega odbora za stradajoča ozemlja je izdal nujen proglas na gubernije, ki so dolžne pomagati, v katerem veli, naj se ne zadovoljujejo s tem, da pošiljajo v gladujoča ozemlja žito za posetev, temveč naj prislokožijo na pomoč tudi z delovnimi silami za obdelovanje polja, ker so prostrana ozemlja skoro popolnoma izumrla. Ako to ne uspe, se bo katastrofa, povzročena po gladovanju, še mnogo bolj razširila.

Zagreb, 22. febr. Devize: Dunaj 5.025, Praga 586—589, Trst 1565—1568, Berlin 146—148, Newyork (ček) 313,

London 1390—1395, Curih 6125—6150, Budimpešta 41—41.10. Valute: Amer. dolarji 398—399, rom. lei 240—243, čsl. krone 575, c. rublji 26. Tendencia je bila danes za devize slabša. Tudi v efektih je bil promet slabši.

Beograd, 22. febr. Valute: Francoski franki 720, dolarji 78.25, rom. lei 61, čsl. krone 145, nem. marke 37.75, avstr. krone 1.50. Devize: London 342, Pariz 724.70, Zeneva 1540, Milan 395, Praga 147.40, Berlin 35.523, Dunaj 1.25, Sofija 53.40, Budimpešta 11.85.

Curih, 22. febr. Devize: Berlin 2.325, Newyork 510, London 22.44, Pariz 46.30, Milan 25.35, Praga 9.35, Budimpešta 0.75, Zagreb 1.575, Varšava 0.14, Dunaj 0.11, avstrijske krone 0.09, Berlin, 22. febr. Dunaj 4.58, Budimpešta 30.21, Milan 168.90, Praga 392.10, Pariz 1940.55, London 939.05, Curih 4205.75.

Praga, 22. febr. Dunaj 0.7575, Berlin 24.60, Rim 275, Budimpešta 7.545, Pariz 498.50, London 242, Newyork 55.125, Curih 1087, avstrijske krone 0.75, italijanske lire 272.

Slovenija se razdeli na dve oblasti.

SKLEP ODBORA ZA UPRAVNO RAZDELITEV DRŽAVE.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Danes popoldne je imel sejo odbor za upravno razdelitev države, ki je razpravljal o mejah oblasti v Sloveniji. Sklenilo se je, da se dosedanja pokrajina Slovenija razdeli v dve oblasti, in sicer na ljubljansko in mariborsko. Meje med obema oblastima ostanejo iste, kakor

so določene v prvotnem vladnem načrtu. Meja obeh oblasti napram Hrvatski se krije z dosedanjim pokrajinsko mejo. Prekmurje pripade mariborski oblasti, kakor tudi okraj Lendava. Občina Čabar ob meji Slovenije naj odloči sama, ali hoče pripasti ljubljanski oblasti.

Kralj Aleksander v Bukarešti.

DEFILIRANJE BUKAREŠKE POSADKE. — POLK KRALJA ALEKSANDRA.

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Včeraj popoldne je bil pred kraljevo palačo velik pregled bukareške posadke na čast kralju Aleksandru. Za goste je bila postavljena posebna tribuna. Kralj Aleksander je pred kraljem Ferdinandom jezdil na čelu IX. romunskega polka gorskih lovcev, ki se odslej imenuje »Polk kralja Aleksandra«. Gostje so z zanimanjem sledili defiliranju vse bukareške garnizije. Prebivalstvo je kralju Aleksandru prirejalo živahne ovacije in mu prisrčno vzklikalo. — Po vojaškem pregledu je kralj Aleksander

sprejemal na dvoru razne deputacije, državnike, politike in razna romunska društva. Zvečer je bil velik koncert na katerem so sodelovali najboljši romunski umetniki.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Kralj Aleksander ostane s spremstvom še nekaj dni v Bukarešti. Kar se tiče poroke, se doznava, da bo najbrže v prvi polovici junija. Natančni dan se določi kasneje. Romunska kraljica pride s svojo hčerko Marijo aprila v Jugoslavijo in se bo nekaj dni mudila v Dalmaciji.

Politični razgovori med Romunijo in Jugoslavijo.

PAŠIČ IN DR. NINČIČ KONFERIRATA Z ROMUNSKIMI DRŽAVNIKI.

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Jugoslovanska ministra Pašić in dr. Ninčić sta svoje bivanje v romunski preločici porabila tudi za važne konference z romunskimi državniki, zlasti z ministrskim predsednikom Bratianom in ministrom za zunanje stvari. Na porazgovorih, ki so imeli v glavnem intimen značaj, so se posvetovali o mednarodnem položaju, zlasti o situaciji, ki je nastala v Srednji Evropi po razpadu Avstro-Ogrske monarhije. Ves položaj se je v prvi vrsti razmotrival z ozirom na stališče obeh prijateljskih držav, Jugoslavije in Romunije. Tekom porazgovorov se je ugotovilo, da se je dosegla popolna soglasnost v načelnih vprašanjih. Dometni so se tudi o bodoči taktiki, ki mora biti na vsak način skupna in enotna. — Danes se konference nadaljujejo. Prisostvovala sta jim tudi poslanika češkoslovaške in poljske republike. Dočim se je na včerajšnjih konferencah v glavnem razpravljalo o medsebojnih odnosih med Jugoslavijo in Romunijo in o stališču poedine države napram mednarodni politiki, so na današnji konferenci državniki vseh štirih držav razpravljali o nastopu male entente na

mednarodni konferenci v Genovi. Za ta nastop in za bodočo politiko male entente se je zlasti zanimal poljski poslanik na romunskem dvoru, ker se vodijo pogajanja za pristop poljske republike k mali ententi, kar je le še vprašanje časa. Na konferencah se je sklenilo, da se strokovnjaki male entente snidejo prihodnji mesec v Beogradu, in sicer 5. marca. Na tem sestanku naj se izdela natančen program za skupno akcijo male entente na genovski konferenci

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Včeraj je ministrski predsednik Bratianu priredil na čast jugoslovanskima državnikoma Pašiću in dr. Ninčiću intimno večerjo na svojem domu. Prisotni so bili tudi romunski ministri, šef generalnega štaba general Cristescu, jugoslovanski minister dvora Janković, poslanik Čolak Antić, gg. Nastasijević, Hristić, polkovnik Vuković in drugi.

Bukarešta, 22. febr. (Izv.) Jugoslovanski ministrski predsednik Pašić je izjavil novinarjem, da je popolnoma prepričan, da bo nova zveza med Jugoslavijo in Romunijo le

Čikaška jugoslavenska podporna organizacija.

S prošnjo za priobčitev nam pošilja »Čikaška jugoslavenska podporna organizacija« sledeče pismo:

Jugoslavenska podporna organizacija (»Jugoslav Relief-Chicago«) je svoje delo popolnoma izvršila in Vas naproša, da v svojem listu to sporočite našemu narodu v Jugoslaviji. V najvažnejših oblikih podano je bilo delo čikaške jugoslavenske podpore organizacije to-le:

Organizacija je bila ustvarjena leta 1918. 12. januarja se je sestala v Čikagi narodna konferenca, na kateri je bilo zastopanih sedemnajst ameriških jugoslavenskih sesterskih organizacij. Pri tej konferenci so bili izvoljeni permanentni poslovodje, ugotovljen načrt in začelo se je z delom. Glavno delo je obstajalo v tem, da so se pripravili zaboje enake velikosti; v te zaboje se je devalo blago, ki so ga pošiljali ameriški Jugoslavi, in zaboji so se oddajali pošiljateljnim sorodnikom, živim v Jugoslaviji.

Največ se je pošiljalo v teh zabojih obleka in obutev. Oddalo se je 1774 zabojev v vrednosti 250.000 dolarjev. V blaginji se je nabralo tudi 41.595 dolarjev 64 centov darov in po 15 centov za Zenit zaboje teže. Vse to in pa v številkah je bilo objavljeno v tiskanem poročilu z dne 28. decembra 1919, ki se je tiskalo v 5000 izvodih srbohrvaški in slovenski ter razposlalo vsem interesiranim. Po odpravi tega poročila je ostalo še nekaj denarja in še nekaj nedokončane dela. Ta denar se je uporabil sledeče:

23. novembra 1920 smo kupili za 2001 dolar. 230.000 kron. To vsoto smo poslali gg. Milanu Marjanoviću, profesorju Siloniću in drju. Lazarju Caru v Zagreb s prošnjo, da naj se ta denar porabi za podporo potrebne na Hrvaškem po presoji omenjenega odbora. Enako vsoto smo poslali za Slovenijo drju. Miljutinu Zarniku, drju. Josipu Furlanu in drju. Ivanu Oražnu; ministru Slavku Grujiću smo pa nakazali v Washington ček za 2000 dolarjev in ga prosili naj ga dostavi Srbskemu podpornemu komiteju. Obenem smo poslali takrat ček za 20.400 kron slovenskemu odboru omenjenih treh gospodov. Ta znesek je bil treba še plačati ljubljanskemu skladišču za shrambo in prekladanje zabojev. 4614 dolarjev 7 centov smo plačali 41 pošiljateljnim zabojev, ki so reklamirali ukradene, izgubljene in oplenjene zaboje. Ko so bile te reklamacije vse poravnane, je ostalo v blaginji še 683 dolarjev 90 centov. S tem denarjem smo kupili 22. junija 1921 85.000 kron in poslali po eno tretjino (t. j. po 28.333 kron) zagrebskemu, ljubljanskemu in beograjskemu odboru s prošnjo, naj te zneske porabijo — kakor že zgoraj opisano — v dobrodelne namene.

Z zahvalo in spoštovanjem

»Jugoslav Relief of Chicago«

podpisan tajnik: Walter Predovich.

Davčni kizmet.

Uradni list št. 2 z dne 9. jan. t. l. je priobčil »Zakon o državnih trošarinah, takšah in pristojbinah« veljaven seveda s 1. januarjem t. l. — ampak bolj temeljito in točno, kakor uradniške draginjske doklade — kjer se odreja davek na oglase v časnikih, časopisih, knjigah in temu podobnem od najmanj pol do največ pet dinarjev za vsako razglasitev.

Proti temu zakonu so poslane uprave slovenskih listov vsestransko utemeljen protest v Beograd, ki je bil seve gladko zavrnjen. Zakon pa je kajpak tak, kakor smo jih že vajeni iz Beograda. Ne ozira se ne na potrebe in ustroj listov, ne na dosedanje dolgoletne prakse merjenja in zaračunavanja oglasov, ampak kratkoma odreja, da je vse, kar se smatra za oglas, podvrženo davku. Kaj pa je oglas? Zakon pravi: za oglas se smatrajo tudi ona naznanila v časnikih beležkah, s katerimi se objavljajo poroke, zaroke, bioskopske predstave in vse drugo, kar ima značaj oglasa ali reklame. Zadnji stavek definicije oglasa je menda skonstruirala sama nerazumljiva Uganka. Vsako poročilo o smrti ali smrtni poškoobi — ima značaj razglaša in oglasa, vsako poročilo o poteku zborovanja tega ali onega podjetja, kake družbe ali društva se more smatrati za reklamo; vsaka vest o ustanovitvi kake nove tovarne je reklama, vsako poročilo gospodarske vsebine je tudi reklama. Če pišemo o naši domači industriji ter pravimo, da ta tovarna dela dobre čevlje, ona trpežne klobuke, tretja precizne stroje, delamo po zakonski definiciji oglasa reklamo in se nas mora obdavčiti kar na debelo! Pravijo sicer, da velja obdavčenje samo za naročena poročila, zaročena, smrtna ali druga naznanila — kdo pa more to kontrolirati? — Saj je vendar vsakemu šolarčku znano, da

se vse te in podobne novice ne priobčijo toliko po naročilu, kakor radi svoje — vsaj lokalne — zanimivosti. O. minister Pucelj nam ni poslal poročnega naznanila svoje gđ. hčerke, pa smo ga le priobčili! Nedavno smo poročali o zaroki bolgarskega prestolonaslednika z italijansko princezo. Po zakonu — ki nikjer ne govori o naročenih in nenaročenih časniških beležkah — je torej tudi ta vest podvržena davku! Ali ni to za bogove! Za vsakega poslanca, čigar ognjiv, stvarjen in res lep govor priobči ta ali oni list, dela list reklamo — ergo se mora govor obdavčiti. Vsaka pohvalna kritika je samoposbi priporočilo in reklama in s tem podvržena davku. Gg. umetniki, pisatelji in vsi, ki nastopate javno, v bodoče boste imeli a priori ali slabe kritike ali pa boste plačevali reklamni davek! Prav poučen slučaj se je pripetil te dni »Ptujskemu listu«, ki je priobčil te dni zanimiv strokoven članek o peronospori in nje uničevanju na nek nov način ter je h koncu omenil izdelovalnico tega novega izuma. Ali ni davčna oblast obdavčila celega članka, češ to je reklama za to in to tvrdko! No, v bodoče si bomo pač morali premisliti prinašati poročila o karkoli koristnih napravah, izumih in izdelkih! Časopisje se nahaja dandanes v tako tečajnem gmotnem položaju, da si nikakor ne more dovoliti špasa, plačevati še poseben davek za pozitivno poročevanje in stvarno kritiko!

Naravnost nezasišeno demokratsko-napredna pa je odredba zakona, da je »istotako smatrati za oglas v katalogih, ako se predmet ali knjiga ne navaja samo z označbo cene, nego se povdarja in opisuje dobra stran dotičnega predmeta ali knjige.« Na podlagi te razveljavljive odredbe uljudno naznanjamo cenji. Čitateljem, da se bo naznanilo o izidu Govekarjevega »Svitanja« ali Tagore-jevega »Vrtnarja« glasilo približno sledeče: Izšla je ta in ta knjiga, cena toliko. Vsebinska niti povprečna, oprema neokusna, jezik zanič, sploh je ta knjiga kulturne škandal, sramota za slovenski jezik in slovenski narod. Naj knjige gotovo nihče ne kupi. — Ni izključeno, da bo tudi te sorte »reklama« uspešna — s hvalevredno razliko, da bo davka prosta in torej cenejša!

Skoro je človek na tem, da bi zbijal šale iz vseh teh centralističnih dobrot. In če je g. Kumanudi naročen na sobotnega »Slovenca«, ni kar nič izključeno, da bo akceptiral tudi Zgagov predlog o obdavčenju zlatih zob, knofov in gotovih plošč po pašnikih. Janez Zgaga bo dobil za to kak orden, državotvorno »Jutro« pa bo zapelo labudjo pesem o »perverznošnih davčnega vijaka«. Čujemo, da bodo obdavčili tudi stole; to pa za to, ker mohamedani sede kar na tleh in se počutijo tudi čisto dobro! Pač kismet!

O dragini.

Smo danes na točki, ko čutimo bedo tudi oni, ki smo doslej prenesli vse slične krize primeroma lahko. Dosti več ne prenesemo več, izčrpa se nas do skrajnosti. Potrpite, bodite skromni so nam prigovarjali, z vašim delom in trpljenjem si boste ustvarili boljše čase. In več potrpinimo in delamo, slabše je. Prihajajo boljše časi, priznava, toda ne za nas, ki jih ustvarjamo, ampak za one, ki znajo spretno izkoristiti delojemalca.

Ako dosežemo zvišanje draginjskih doklad, se zadolži država za toliko več, valuta pa de, draginja raste. Tako se lovimo že tri leta! Riba smrdi pri glavi in vzrok neznošnih razmer so izvozničarji, špekulanti, patentirani državotvorci, ki gledajo samo na lastno korist in katerim je Jugoslavija in patriotizem samo sredstvo v doseg njih namena: nagrabiti čim več, in če doživimo tudi konec sveta. Kako je mogoče, da je toliko bank, ki uspevajo vse izorno? Kako je mogoče, da shaja toliko trgovin, ki prodajajo samo nepotrebe, stvarji? Toliko gostiln, toliko veselje, plesov? In to v času in v deželi, kjer se stiska nebroj ljudi lačnih in slabo oblečenih v mrzlih podzemeljskih kletih, podstrešjih in vagonih?

Proces devalvacije naše valute je omogočil bankam (začelo se je pri odbijanju 20%, pri zamenjavi 1 : 4), izkoristiti današnji položaj in rodila se je trgovina z valutami. Afera 192 denarnih pisem je pokazala, kako močan je ta država v držav! Malo je bank, ki živi samo od obrti, trgovine in obresti.

Tudi konsument sam povzroča draginjo! Lansko leto smo zapili v Sloveniji poldrug milijardo kron! Interesantno bi bilo zbrati podatke, koliko smo vrgli stran narodnega premoženja za luksus! Ako so številke, ki jih navaja Jugosl. Informator v 2. številki približno resnične, potem je tudi lajku umevno, zakaj propadamo mi in naša valuta!

Tovarnar, stavbenik toži, da producira sedaj isti delavec v istem času, na istem stroju samo 50% tega, kar je napravil pred vojno. — V državnih uradih se naredi samo 60% predvoj-

nega dela. Pogledamo samo železnice! Res je, da je delavec zgubil vero v samega sebe! Se korak naprej! Zakaj jo je zgubil? Pred vojno je delavec delal, da je več zaslužil, da si je sčasoma prihranil kapital za stare dni, da si je kupil hišico, da je prihranil doto, denar za študij svojih otrok! Danes propada sproti denar, ki ga zasluži. Izključeno je, da bi si delavec naredil načrt za 10 let in temu primerno delal, več produciral in štedil. Zato denar, ki mu morda ravno ostane, zapije, ali ga žena zakupi za prvo nepotrebno stvar, ki naleti nanjo!

Uradnik na vodilnem mestu ima 6000 K mesečno plače in se peha celi dan. Ves šudij, znanost in trud v državni službi nič ne pama, vsako tretje leto se zvišajo prejemki komaj za 16.66 Din. več. O štedenju, zbiranju gmotnih sredstev, o pridobivanju znanosti za svoj poklic, ni skoro govora! In čemu? Kar prihrani, propade, kar se nauči, je mnogokrat še v škodo!

Poznam ljudi, optimiste, ki so pričakovali, da se nam po vojni razmere

zboljšajo. Računali so, vojna je vojna, in vojna psihoza bo minila. Naučili smo se, v vojni stradati, skromno živeti, delati in žrtvovati za domovino svoje življenje. Ako bomo le par let še tako nesebično delali, imamo v bogati Jugoslaviji vsega zadosti. In danes so ti ljudje pesimisti, komunisti, blokaši, bolehalo na povojni psihozi. Čutijo, vidijo circulus virtuosus, iz katerega ni izhoda. Računajmo kakor hočemo, ako ubijajo gotove banke in poselniki švicarskih frankov našo valuto, ako jim nasedemo mi sami, ako je našim zaveznikom na tem ležeče, da nas izsesavajo, ako se ubija veselje in vero v delo, produktivno in pošteno delo, potem lahko začnemo, kam gremo. Priznamo, država se vsaj navidezno trudi, da ohrani ravnotežje v državnem proračunu. Rešitev iz današnjih zavoženih razmer je le ena: Ako hočete, da se zviša produkcija, delo in blagostanje ter da se vrne vera v samega sebe, vrnite delavcu in nameščencu vero v njegov zaslužek, v njegovo moč in znanje.

Javni nameščenec.

Časopisni glasovi.

»Slovenec« piše k ljubljanskemu sestanku male entente, da nam je kot Jugoslovanom predvsem na tem, da si naša država pripori v svetu tisti ugled, ki ji gre, da se osvoboditi vsakršne sebične protekcije in odvisnosti, zlasti pa da se onemogoči sovražni naklepi Italije in da si zaslugamo mir. Iskreno pozdravljamo velikopotezno akcijo dr. Beneša. Obžalujemo le, da je notranje-politična smer sedanje vlade taka, da je odbila od sebe Hrvaško in ozlovoljila ogromno večino slovenskega naroda, tako da ne more država v tem vevlažnem in zgodovinskem trenutku nastopiti na zunan tako konsolidirana, kakor bi že davna lahko bila, ako bi ne bila vlada vsilila narodu Vidovdanske ustave, poznala parlament do pasivnega gledalca, in vzela nase vso krivdo za to, da več kot ena četrtina poslancev cele skupščine vodi deloma politiko abstinenca, deloma je pa siloma oropana svojih mandatov. Če se naj uresniči veliki cilj, katere si je postavil dr. Beneš in ki so si jih osvojili vodilni politiki naše države, je nujno treba, da začne tako vlada, kakor tudi oni, ki so bili prisiljeni k politiki skrajnega odpora do abstinenca in memorandumov, pozitivno graditeljno politiko.

»Jutro« piše h konferenci male entente v Ljubljani, da bo imela za našo bodočnost več pomena, kakor ga je svoječasnno imel kongres »svete Alijanca«, kajti sestali se bodo vodilni možje naših demokratičnih narodov, nosilci njihove volje in tvorci našega političnega koncepta. V zadnjem času se je naš politični položaj bistveno zboljšal. Karlove avanture so onemogočene, poljsko-češki spor izravnani, Tešin pozabljen, romunska-jugoslovanska ljubosumnost je od-

stranjena, Grki se nam približujejo kljub temu, da je njih kralj Konstantin. Mala antanta, sprva defenzivna bratska zveza Čehoslovakov z Jugoslavi, postaja velik instrument evropske konsolidacije. Nastaja politična zveza držav, ki štejejo skupaj čez 70 milijonov prebivalcev in ki imajo enako napredno in demokratsko orijentacijo obrnjeno tako proti imperijalizmu velesil, kakor proti diktaturi iz Moskve.

»Slov. Narod« odgovarja članku Nikola Premovića, priobčenem v »Jugoslovanski Nijvis« pod naslovom »Hrvatsko-Irska paralela«. Celemu svetu smo dokazovali, da smo en narod, sedaj pa hočemo istemu svetu ne le z besedami, ampak z dejanji pokazati, da nismo en narod. Svet in posebno naši bližnji sosedji in sovražniki se nam lahko smejejo. Vsak separatizem, posebno take vrste, ki se polavlja sedaj, slabi ugled in s tem kredit države. Človek ne ve zakaj morejo biti ravno Irca za vzgled Hrvatov.

»Novi čas« razmišlja o poslanstvu katoličanstva v Jugoslaviji in pravi, da je naša naloga, da izravnamo globoka nasprotstva med zapadno in vzhodno kulturo, v kolikor temelje v veri, da pripravljamo pot zedinjenju cerkva, da se poglobi notranje edinstvo vseh jugoslovanskih plemen na podlagi vsem skupne krščanske prosvete. Seveda se pa pri tem ne sme vršiti nobeno nasilje. Naj se nasprotstva med šovinizmom na eni ter šovinizmom na drugi strani še tako polostrijo, mi ne pozabimo svojega kulturnega poslanstva. Mi zremo naprej in smo trdno prepričani, da bomo Slovenci, Hrvati in Srbi v doglednem času resno trajna kulturna enota.

Gospodarstvo.

Razvoj bank v češko-slovaški republiki.

Izmed nasledstvenih držav Avstro-Ogrske je pač češko-slovaška republika gospodarsko in politično najmočnejša. Bogata na sirovinah in industriji ter v srcu srednje Evrope, je stopila v samostojno življenje z dobro izvedeno gospodarsko in politično organizacijo. Imela je ljudi, zmogne in kvalificirane, ki so šli takoj smoteno na delo. Sicer tudi v češko-slovaški republiki ni vse tako, kakor bi bilo želeli, ali vendar gre tam življenje navzgor.

Osamosvojitve Čehov je imela ogromen vpliv na banke. Dokler je bila Češka navezana politično na Dunaj, je bilo tam tudi gospodarsko središče. Dunaj je bil izključno merodajen za vnanje odnose Češke in Moravske. Razen živnostenske banke in »Böhmische Unionbank« ni bil skoro noben drug bančni zavod znan v inozemstvu.

Denarstvo igra v narodnem gospodarstvu silno važno vlogo. Tega so se češki narodno gospodarski politiki tudi zavedali in se takoj poprijeli rešitve problema. Pri finančnem ministru so ustanovili bančni urad, ki je imel nalogo, da na novo uredi državno denarstvo in tako izvede finančno oddelitev republike od prejšnjega gospodarskega telesa. Potom dveh naredb je bila izvršena oddelitev česke vrednote od stare avstro-orske. Februarja 1919 je izšla naredba za žigosanje kron, kar je imelo takoj za posledico, da se je vrednost češke kroge na mednarodnem trgu dvignila, nad kronami ostalih nasledstvenih držav. Tej naredbi je potem oktobra istega leta naglo sledila naredba, ki je uredila izmenjavo žigosanih kron za nove novčanice. S tem so izgubile dunajske banke, ki so imele na češkem gostu mrežo svojih filijalk, oporo, vsled česar so seveda pridobile češke banke. Drugi važni zakonodajni akt je bilo nostrifikacijsko zakonodajstvo iz l. 1920, ki je pustilo inozemskim podjetjem samo petletno življensko dobo. V ostalem pa je bil prepuščen proces ločitve popolnoma naravnemu razvoju. Ta razvoj se je vršil tako, da so se pričele izlivati depoziti dunajski bank v domače, da je trgovina in industrija iskala kredita doma in da so banke silno zvišale svoje kapitale.

te banke leži v tekočih bančnih poslih. Ostale nemške banke nimajo mednarodnega pomena.

Kar se tiče slovaških zavodov so mnogo manjši. L. 1920 je znašal njih akcijski kapital komaj 150 milijonov č. K in 84 milijonov č. K rezerve.

Vse banke, ki so v čeških rokah, iščejo stika z zapadnim kapitalom, kar se je mnogim tudi posrečilo v večji ali manjši meri.

Za ogromen razvoj denarstva v čehosl. republiki so značilne tudi višine vlog v hranilnicah, pri čemer je posebno značilen velik prirastek vlog pri akcijskih bankah od 2521 milijonov č. K l. 1919 na 3997 milijonov č. K koncem septembra 1921 in 4712 milijonov č. K koncem oktobra 1921.

Pri hranilnicah pa so znašale vloge l. 1919 5512 milijonov č. K in koncem avgusta 1921 6838 milijonov č. K. L. 1920 in 1921 je bilo na novo ustanovljenih 14 novih bank s kapitalom 351 milijonov č. K, dočim je od 1. jan. do 30. sept. zvišalo 20 akcijskih bank svoj kapital za 68 milijonov č. K. Ta ogromni razvoj čeških bank prinaša tudi izredne dobičke, ki stečejo v obliki dividend v žepu akcionarjev. Navajamo samo nekaj primerov za višino izplačanih dividend za leto 1920 in cinitve za l. 1921.

Leta 1920, Živnostenska Banka 12% 24 č. K, leta 1921 24 č. K.

Leta 1920 Praška Kreditna Banka 12½% 50 č. K, leta 1921 50 č. K.

Leta 1920 »Bohemija« 9% 36 č. K, leta 1921 36 č. K.

Leta 1920 Böhmische Unionbank 12% 24 č. K, leta 1921 24 č. K.

Leta 1920 Slovaška Banka 14% 28 č. K, leta 1921 20—24.

Leta 1920 Splošna Zadrúžna Banka 4% 8 č. K, leta 1921 10—12 č. K.

Splošno se računa, da bodo glane banke razdelile letos dividendo, ki bo za 1—1½% višja kakor lanska, dočim se bodo gibale dividende ostalih bank na lanski višini.

+ Trošarinski predpisi. Delegacija ministrstva financ je izdala 2. zvezek trošarinskih predpisov, ki obsega prvi del začasnega zakona o državnih trošarinah, takšah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 ter popravke iz dopolnitve k zakonu o državnih trošarinah in trošarinskemu pravilniku. Ti popravki in dopolitve, ki so izšle na podstavi omenjenega začasnega zakona o držav. ni trošarinah z veljavnostjo izza dne 1. septembra 1921, so natisnjene deloma na lepkih in deloma v ročni knjižnici. Lepake je vporabiti za prilepljenje oziroma prepleljenje izmenjanih določi v knjižici »Trošarinski predpisi«, izdani od delegacije leta 1921 in za ročno izvršitev malenkostnih popravkov omenjene knjižice v smislu navodil, ki so označena na lepkih samih. En izvod te knjižice z lepaki vred stane 7.50 D. Naročila in denar prejema izključno le gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto nakaznico. Knjižica »trošarinski predpisi 2. zvezek« z lepaki vred tvori s prvotno izdanimi trošarinskimi predpisi eno celoto. Nekaj izvodov »trošarinskih predpisov« 1. zvezek je še na prodaj pri tukajšnjem gospodarskem uradu po 7.50 Din. za izvod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 Din.

+ Vinarški in sadjarski tečaj priredi kmetijska šola na Grmu za kmetijske mladeniče, ki se hočejo praktično izvežebati v vinarstvu in sadjarstvu, to je v napravi vinogradov, sadovnjakov, trtnic in drevesnic v cepljenju, obrezovanju in negovanju trt in drevev, v gnojenju in obdelovanju vinogradov in sadovnjakov itd. Vezbanje se vrši pod strokovnim vodstvom in teoretično utemeljitvijo vsakega dela. Tečaj se prične 1. aprila in konča 31. oktobra 1922. Sprejme se 10 do 12 učencev v starosti najmanj 15 let. Učenci dobivajo na zavodu popolnoma prosto oskrbo in mesečno 30 K nagrade. Bolehni ali slabo razviti mladeniči se ne sprejmejo. Prošnje za sprejem, katerim je priložiti izpustnico ljudske šole, krstni list ali domovnico in potrdilo županstva o lepem vedenju, je vložiti pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novomesto, najpozneje do 15. marca t. l.

K. ČAPEK:
R. U. R.
KOLEKTIVNA DRAMA
:: PRAVKAR IZŠLA ::

Dobi se v upravi »Jugoslavije«
odnosno v »Zvezni tiskarni«
: ter po vseh knjigarnah :

CENA BROSIR. 7 DIN.

Dnevne vesti.

— **Kraljevo darilo.** Splitska mestna občina je napravila park za divjačino (zverjake). Kot prvo darilo je poslal kralji Aleksander iz svojega lovišča 20 fazanov.

— **Jadranska Straža.** V Splitu se je ustanovilo društvo »Jadranska Straža«. Pri ustanovitvi zborovanju je imel g. Juraj Biankini znameniti govor o potrebi, da se osnuje vojno brodovje. Za predsednika novega društva je bil izvoljen g. Juraj Biankini, za podpredsednika g. župan Tartaglia, za tajnika pa g. prof. Alfrovic.

— **Izpremembe v osebju.** Okrajni sodnik v Novem mestu g. Jakob Luznar je imenovan za delno sodnega svetnika istotam. Rudarski komisar v Velenju g. Ernest Cuck je imenovan za višjega rudarskega komisarja. — Pisarniški pomočniki pri zdravstvenem odseku v Ljubljani gđ. Katarina Čukova in Slava Juvanova sta imenovani za pisarniške oficijantke I. plačilne stopnje.

— **Imenovanje v diplomatski službi.** Za poslaškega tajnika v Vatikanu je imenovan g. Dušan Rešetar, za tajnika pri poslanstvu v Pragi g. Stjepan Brezgar.

— **Državni službi so se odgovorili:** avskultant pri delnem sodišču v Ljubljani g. Pavel Lenarčič, blaginjak mariborske carinarice g. Peter Kapušar, v cariniku v Zireh g. Fr. Pavlovič, nadalje tajnik čerkovnega urada v Sarajevu g. dr. Fr. Kržan, ki nastopi službo ravnatelja »Ljudske posojilnice« v Ljubljani.

— **Inženjerski izpit** je napravil na duštajski tehniški g. Ladislav Gržina iz St. Petra na Krasi.

— **Poročilo se je v Vel. Laščah** šef kabineta ministrstva poljoprivrede g. Miloš Štebler z gđ. Emico Pucljevo, hčerko poletnega ministra.

— **Ne naslednji spekulantom pri zamenjavi bankovcev!** Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Ker se dogaja, da spekulanti z različnimi mamljivimi ollibami ponujajo ljudem svoje posredovanje pri zamenjavi petinarskih bankovcev, kakor tudi pri zamenjavi poškodovanih bankovcev, opozarjamo po razpisu generalnega inspektorata finančnega ministrstva z dne 13. februarja 1922, j. br. 1467, da Narodna banka in njene podružnice vrše zamenjavo poškodovanih bankovcev po zakonu z odbitkom, ki odgovarja manjkajočim delom in tudi zamenjavo petinarskih bankovcev, ki se zdaj jemljejo iz prometa. Istotako sprejemajo petinarske bankovce vse državne blaginje še do vstetega 5. marca 1922 v plačilo. Potemtakem je vsakomur dana prilika, da svoje bankovce brez težkih zamenjav sam, ne da bi potreboval tujeja posredovanja.

— **Služba prefekta in učitelja** za splošno izobraževalne predmete s prejemki IX. razreda, s prostim stanovanjem in pripadajočimi užitki je razpisana na kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu. Prednost imajo prosilci z daljšo učiteljsko prakso, z usposobljenostjo za nadzorovanje interneta in vzgojo učencev in ev. tudi za pouk v čebelarstvu stroki in petju. Prošnje je vlagati do 15. marca t. l.

— **Trosarinski predpisi.** Delegacija ministrstva financ je izdala 2. zvezek trosarinskih predpisov, ki obsega prvi del zvezka zakona o državnih trošarinah, takšnih in priložbinah z dne 27. junija 1921 ter poprave in dopolnitve k zakonu o državnih trošarinah in trošarinskemu pravilniku.

— **Popravki in dopolnitve,** ki so izšli na podlagi omenjenega zvezka zakona o državnih trošarinah z veljavnostjo iz leta 1. septembra 1921, so natisnjeni deloma na lepaki in deloma v ročni knjižici. Lepake je vporabiti za prilipitev izmenjanih knjižic v knjižici »Trošarinski predpisi«, izdani od delegacije leta 1921, in za ročno izvršitev malenkostnih popravkov omenjene knjižice v smislu navodil, ki so označena na lepaki samih. En izvod te knjižice z lepaki vred stane 7.50 Din. Naročila in denar prejema izključno je gospodarski urad delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Če se pošlje denar po pošti, naj se pošlje s pošto na kazo. Knjižica »trošarinski predpisi« 2. zvezek z lepaki vred tvori s prvotno izdanimi trošarinskimi predpisi eno celoto. Nekaj izvodov »trošarinskih predpisov« 1. zvezka je še naprodaj pri tiskalnem gospodarskem uradu po 7.50 Din. za izvod. Z drugim zvezkom skupno stanejo predpisi 15 dinarjev.

— **Tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme** prirediti državna kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu dne 4., 5. in 6. aprila. Pričetek dne 4. aprila ob 8. uri zjutraj. Podučitelj teoretično in praktično strokovna učiteljica Fr. Malčec in inženir Ferd. Vovčina in sicer o sledečem: setev, oskrbovanje in gnojenje detelj in krmnih mešanica na njivah, gnojenje in oskrbovanje travnikov, naprava novih in zboljšanja starih travnikov; — sestava živalskega telesa, redilne snovi, njih poraba in nadomeščanje; konserviranje krme (sušenje, silaža itd.), proračunanje, priprava in pokladanje krme. Radi velike važnosti tega pouka se vabijo gospodari, da se tečaja v obilnem številu udeležijo. Prijavitelj je čimprej z dopisnico pri ravnatelju šole.

— **Vinarski in sadlarski tečaj** prirediti kmetijska šola na Grmu za kmetijske mladenčice, ki se hočejo praktično izvežbati v vinarstvu in sadlarstvu, to je v napravah vinogradov, sadovnjakov, trtnic in drevesnic, v cepljenju, obrezovanju in negovanju trtnic in drevec, v gnojenju in obdelovanju vinogradov in sadovnjakov itd. Večanje se vrši pod strokovnim vodstvom in teoretično utemeljivostjo vsakega dela. Tečaj se prične 1. aprila in konča 31. oktobra 1922. Sprejme se 10 do 12 učencev v starosti najmanj 15 let. Učenci dobivajo v zavodu popolnoma prosto oskrbo in mesečno 30 K nagrade. Bolehni ali slabo razviti mladenčice se ne sprejemajo. Prošnje za sprejem katerim je priložiti izpustnico ljudske šole kristni list ali domovnico in potrdilo župana o lepem vedenju, je vložiti pri ravnatelju državnih kmetijskih šol na Grmu, pošta Novo mesto, najpozneje do 15. marca tega leta.

— **Novi živinski potni listi** po 20 par in 1 dinar so prišli v promet. Stari potni listi se smejo uporabljati še do konca marca t. l. s primernim dodatkom kolka.

— **Milijunska goljufija s ponarejenimi čeki** v Zagrebu se ni zgodila pri Hrvatski Banki, temveč na škodo onodotne Diskontne banke.

— **Obesil se je v Zagrebu** v pljanosti skladiščnik Fr. Cinić.

— **Pobegnik.** Zandarmerijski kaplar Ivan Kliman, star 26 let, rojen v Basturi, okraj Pula-Istra, je dne 9. II. t. l. pobegnil od svoje čete neznan kam.

— **Rop.** Gostilničarju Josipu Grbcu v Vučini, okr. Slatina sta dva neznanca grozila s samokresom. Nato sta ga prisilila, da jima je izročil 7000 kron. — Na isti način sta druga lopova oropala trgovca Fr. Felila. Vzela sta mu 20.000 kron in pobegnili.

— **Voda prihaja.** Zadnje dni postajajo študenti in potoki močnejši, tako da marsikateri mlini, ki so doslej počivali, že pridno meljejo.

Ljubljana.

— **Veseli vest** o srečkah Kola Jugosl. sester. Vendar nekaj razveseljivega in prijetnega! Sokolski Savez se je velikodušno zavezal za srečke Kola ter izdal poziv na vse sokolske župe, da si vsak član ali članica kupi vsaj po eno srečko. S tem je Savez z velikopotezno gesto razbremenil Kolo za več tisoč srečk. Savezu prav lepa topla zahvala zato. Razveseljivo je nadalje dejstvo, da si je naročilo srečke Kola neko veliko ljubljansko podjetje, kjer je par jako agilnih uslužbenk, ki agitirajo in razprodajo srečke z vso vneto. Nekatere restavracije so že poslane denar za razprodane srečke; trafike jih pridno ponujajo svojim klientom in nekatere so tudi že poslane denar. Preostajajo še šole, od katerih se nadejamo, da tudi ne dobimo srečk nazaj. Saj učitelstvo ve, kolikim zahtevam in prošnjam mora Kolo ustrežati. In prav srečke nam pomagajo v to. Ker bo zbranje neprekidno zadnjega marca, moramo se požuriti, da spravimo v denar vse do zadnje srečke.

— **Tedenski zdravstveni izkaz.** V dobi od 12. do 16. t. m. se je rodilo v Ljubljani 26 otrok (17 dečkov, 9 deklic). Umrlo je v istem času 32 oseb (17 moških, 15 žensk), med temi 13 tujcev. Smrti vzroki so bili: 6 letjaka, 3 življenska slabost, 8 pljučnica, 1 zastrupljenje rana, 5 srčna boba, 2 rak, 6 drugi naravni smrtni vzroki. Nalezljive bolezni so bile naznane: 6 slučajev škrlatice in 1 slučaj davice.

— **Pobiranje pasjega davka za leto 1922.** Lastniki psov se opozarjajo, da si preskrbe za leto 1922 veljavne pasje znamke najkasneje do 28. februarja 1922 pri mestni blaginji ljubljanski proti plačilu davčine 400 K. Natančnejši podatki so razvidni iz razgleda, ki je nabit na mestni deski.

— **Iz mestne ubožnice.** Dne 26. jan. t. l. je Anton Camernik, mestni ubožec v Japljevi ulici odsel, da proda tri pare moških čevljev, a se po tistem času ni več vrnil. Sumi se, da se je Camernik najbrž kje ponesrečil, ali pa se je sam usmrtil.

— **Boj draginji!** S shodom proti draginji se je pričela skupna akcija vseh stanovskih organizacij v boju proti draginji, ki jo moramo na vsak način bojevati naprej, dokler ne izboljšamo uspehov. Ker je neobhodno potrebno, da ostanje stanovsko strokovne organizacije se nadalje v medsebojni najužnejši stiku, se sklicuje za v četrtke dne 23. t. m. ob 19. uri zvečer sestanek vseh strokovnih organizacij in društev v dvorani Mestnega magistrata v Ljubljani. Dnevni red: *Unionski shod in nadaljnje delovanje vseh 22 društev.* Udeležba zaupnikov in referentov dolžnost. Koalicijski odbor.

— **Ljubljanski pekovski pomočniki** nam poročajo: Ker je Zadruga pekovi in kolačnikov v Ljubljani odklonila na zadnjem pogajanju dne 22. t. m. pri pokrajinski upravi znova vsako povišanje med pekovskim pomočnikom, bodo stopili pomočniki danes v stavko, ako ne bodo postri dani danes do popoldneva ugodili njih zahtevam. Spomenico so vložili pomočniki dne 19. I. t. l. in so imeli mojstri dovoli prilike, da preprečijo stavko. Upravičenost stavke bo delavstvo prihodnje dni pojasnilo.

(Kakor smo zvedeli, stopijo pomočniki z današnjim dnem v stavko, ker so pekovski mojstri odklonili vsak povišek medz. Op. ured.)

— **Kranjska hranilnica** je darovala zavodu za slepe 50.000 kron. Omenjeno zavodu smo priložili fondu zgradbe za zavod za slepe. Za velikodušen dar najiskrenejša hvala! Prijatelji slepcev, zganite se in pripejajte po možnosti kak znesek za novi dom. — Otmimo našo slepo mladino, ki bo v najkrajšem času brez strehe.

— **Huda gospodinja.** Vest pod tem naslovom v št. 41 »Jugoslavije« baje ne odgovarja resnici ter se bo ona zadeva pojasnila pred sodiščem.

— **Razne tajine** Carinskemu revizorju Markelj Maksu, stan. v Križevniški ul. 9, II. nadst., je bila dne 17. t. m. ukradena pred kavarno »Zvezda« v gneči ljudi listnica s 150 kronami. — Elektrikar Pavlik Ivan je posestnik Ivani Lavrič v Prešernovi ulici ukradel eno električno svetilko vredno 700 kron in eno žarnico, vredno 68 kron. — Dne 20. t. m. je bilo vloženo v vojašnico pri Sv. Petru in odenoeno več obleke. — Služkinja Marija Hobat je odnesla svoji gospodnji Ant. Breznikovi denarnico s 85 kronami. — Neznani žepar je ukradel Berti Hribarjevi, ki je stopila z električnega voza pri »Evropi« denarnico z 240 kronami.

Maribor.

— **Občni zbor podr. Jugoslovanske Matice** dne 20. t. m. je bil slabo obiskan (grajska klet pa je bila gotovo polna). — Podružnica šteje nad 2000 članov ter je imela v minulem letu 222.000 K dohodkov. Za predsednika je bil zopet izvoljen g. prof. Josip Ribarič.

— **Ljudska univerza** ima jutri dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v kazini predavanje. Predaval bo g. prof. Faval o predmetu: *Politično življenje in naziranje starega veka.*

— **Kap je zadel** pri blagajni na glavnem kolodvoru 67 letnega železniškega upokojenca Sim. Peršuha iz Cirkove.

— **Roparski umor.** V stanovanju finančnega svetnika dr. Brenceta so našli zadavljeno njegovo 60 letno služkinjo ter stanovanje izprazneno. Zločinom se niso na sledu.

— **Roparji v mariborski stolni cerkvi.** Iz mariborske stolne cerkve je neznan tat odnesel zlato monštranco.

Celje.

— **Ljudsko vseučilišče v Celju.** V ponedeljek 20. t. m. je nadaljeval in sklenil svoje zanimivo predavanje »o letoštetju in koledarju« g. gimnazijalski profesor Josip Kožuh. Razlagal je letoštetje in koledarje raznih narodov in raznih vekov. Razpravljal je o julijanskem in gregorijanskem koledarju. Prvega se v naši državi poslužujejo pripadniki pravoslavne, drugega pa pripadniki katoliške vere in protestantje. Koncem svojega zanimivega izvajanja nas je seznanil z novim od učenjakov predloženim koledarjem. Ta novi koledar bi lahko sprejeli vsi narodi brez razlike ver. Gospod predavatelj je pri razlagi tega koledarja narisal na tablo razpredelnico, iz katere je bilo razvidno, da bi po tem novem koledarju šlo solnčno leto 13 mesecev po 28 dni, to je vsega skupaj 364 dni, zato bi se moralo dodati na koncu leta en dan pri navadnem in 2 dni pri prestopnem letu. Meseč bi pa imel ravno 4 tedne. — Obiskovalci so z zanimanjem sledili vseskozi zanimivemu izvajanju gosp. predavatelja in, da so bili z istim izredno zadovoljni, je kazalo odobravanje koncem predavanja. — Prihodnje predavanje se vrši v ponedeljek ob običajni pol 20. uri zvečer.

— **V mestnem gledališču celjskem** se igra danes v četrtke ob 8. uri zvečer malomestna šalolgra v 3 dejanjih »Cigani«, katere čisti dobiček je namenjen invalidom celjskega okrožja.

— **Tvornico anilinskih boj** je ustanovila tvrdka Vil. Brauns v Kocenovi ulici.

— **Kristijani šladkor** se je v Celju podražil od 60 na 62 K kilogram.

— **Iz trgovskega registra** sta se zbrisali tvrdki drogerija I. Fiedler in mesarija L. Kossar v Celju.

— **Cene v celjskih brivnicah.** Na tozadevno našo notico nam piše brivski mojster K. da so se cene zvišale le za največ okrog 40 odstotkov, čeravno so se vse cene življenja zvišale od avgusta lanskega leta za najmanj 60 odstotkov. Britje je veljalo popre 2 Din., sedaj 2 in pol do 3 Din.; striženje las popre 3 Din., sedaj 4—5 Din. Da se delo razdeli ter ne pridejo vse stranke v sobotah, temveč med tednom, so se za delo v sobotah zvišale cene za 40 odstotkov. Napitnine se lahko odpravijo ter prevažljive tozadevni zneski na mojstre, da jih izplačajo pomočnikom, toda v tem slučaju bi morali mojstri zopet povišati takso za postrežbo.

— **Pravoslavna cerkvena občina v Celju** priredi v soboto zvečer dne 22. aprila v velik dvorani hotela »Union« zabavo z godbo. Čisti dobiček je namenjen v korist zgradbi pravoslavne cerkve v Celju. Program zabave se naznani naknadno.

Primorje.

— **Ljudsko štetje v Trstu** izkazuje z vojaštvom vred 239.627 prebivalcev, med temi 159.904 Italijanov, 19.387 Slovencev, 1500 Furlanov, 540 Nemcev, 2 Romuna, 1 Albanec in 45 drugih narodnosti. Da je to »uradno« štetje glede Slovencev potrjuje, dokazuje število otrok, ki obiskujejo slovenske šole. Teh otrok je bilo lani 6266, potemtakem bi hodil vsak tretji Slovenec v ljudsko šolo.

— **Za župana v Puljo** je izvoljen italijanski nacionalist prof. Jos. Carvin.

— **Strašna nesreča.** V Mirnu pri Gorici je neki oče s svojimi tremi sinovi čistil njivo. Ker je bilo mraz, so sinovi zakurili ogenj, da bi se ogreli. Oče pa je šel, mirno pušče svojo pipo, nekoliko vstran, da si ogleda polje. V tem pa je začel volti pok na prostoru, kjer so sinovi kurili. Hitro se je vrnil, na kar se mu je nudil strašen prizor. Njegovi sinovi so ležali razsesani na kose. Na prostoru, kjer so kurili sinovi, je bila zakopana mina, ki je vsled ognja eksplodirala. Uboga družina!

Književnost in umetnost.

— **Vladimir Levstik: »Gadje gnezdo«.** — Povest iz dni trpljenja in nad. Tiskala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani. (Narodna knjižnica, snop. 6—9). Med onimi našimi pisci, ki se ne lovijo po izvoženih kolovozih tradicionalne malomeščanske sentimentalnosti, ki iščejo poleg novih snovi tudi novih sredstev za izražanje, ki torej skušajo našo prozo poglobiti glede vsebine in izraza, stoji Vlad. Levstik brez dvoma v prvi vrsti. Z vsako svojo knjigo preseneti, očara ali naravnost fascina svoje občinstvo. — Iz preteklosti Kastelke se vrši kar v prvem poglavju prehod v neposredno sedanjost. Ta sedanjost so oni odmevi »trpljenja in nade«, ki jim je Levstik skušal z novim stilom dati adekvaten izraz. Poleg onih prastarih motivov mu je treba izraziti še vso ono duševno moro, ki je leta in leta ležala nad nami, ono sunkovito prehajanje iz obupa v pričakovanje, one težke bolesti, ki so se ob prvih solnčnih žarkih spremenile v prešerno popevko vaške harmonike. Tem primerno je njegov stil hlašen, gost, močan, suvajoč, kilopsko premakajoč gore, včasih pa nežen do razbolele sentimentalnosti, vriskajoč v presem veselju. Prava slika naše duše v onih dneh, ko smo se bali in veselili, obupavali in pričakovali. — Dr. J. Glonar: »Lj. Zvon« 1919. str. 627—628.

— **Poziv slovenskim umetnikom.** Kolegji jugoslovanskih umetnikov - grafikov prirejajo začetkom aprila III. grafično razstavo v Zagrebu v Ullrichovem salonu ter vabljuje slovenske grafike in slikarje (brez oziroma na to, ali so člani »Kolegija« ali ne) na udeležbo. Umetniki morajo biti v Zagrebu Salon Ullrich, Illica 54, dne 6. marca 1922. Priprušena so dela v vseh grafičnih tehnikah, razen tega risbe s peresom, svinčnikom, s pastelnim kredom in kolorirane risbe. V jury-ju so sledeči umetniki: Rački, Gjurč, Rašica in Vi. Kirin. Vsakemu umotvoru naj bo priložen popis s naslovom, tehniko, velikostjo in ceno. Večji (nad 40 x 50 cm) umotvori naj bodo opremljeni z okvirjem. V svrhu informacije naznanjamo, da projektira KJUG še sledeče razstave: 1. akvarelno, 2. razstavo exhibisov in ilustracij, 3. razstavo lesorezov in knjižne opreme, 4. raz-

stavo plakatov in litografij. Podrobnejše informacije dale poverljivost kolegija za Slovenijo, Ljubljana, Levstikova ulica 2, I. nadst.

Gledališče in glasba.

— **Slovenski javnosti** Vsled nastalih razmer in vsled popolnoma zlobno izkrivljenih poročil, ki sta jih prinesla lista »Slov. Narod« in »Jutro«, zakaj ni bilo v nedeljo predstave »Hamlet« in ker se je občinstvo krivo informiralo, da sem jaz bolna, prisiljena sem ne v svojo obrambo, ampak resnično na lupo podati slov. javnosti sledečo izjavo: Predstava »Hamleta« se je morala odpovedati vsled tega, ker je ga. Šaričeva izjavila, da gre domov, da ne bo igrala, ker je v garderobi premraz (16 stopinj C). Vkljub temu, da ji je gled. mojster g. Leben rekel, naj potpi, da bo soba skoraj toplejša, je gospa Šaričeva ponosno rekla, da pod nobenim pogojem ne igra in šla. Za resničnost tega, navedem sledeče priče, ki bodo, če potreba pred prišego potrdili resničnost navedenega, gled. mojster g. Leben, Premk Adolf, Ladislav Brencelnik in garderobierka g. Marija Ertl. Pa tudi ostalo gled. osebje je bilo razburjeno in lahko vse to potrdi. Ker je gospa Šaričeva že drugičkrat to storila, ona namreč sme delati, kar hoče — je mene to silno razburilo, ko se mi je javilo, da predstave ni, ker je šla ga. Šaričeva domov in noče igrati, ker je garderoba premrzla. Ošla sem silno razburjena nad toliko predrznostjo. — Ko je malo pred osmo uro prišel izvošček po mene, v tel. razburjenosti — katero je povzročila s svojo indolenco napram gled. osebju in občinstvu ga. Šaričeva, nisem hotela v gledišče, ker tako razburjena ne bi bila mogla igrati. Jaz potrebujem za kostimiranje najmanj tričetrt ure, moram imeti svoj duševni mir in zbrane misli. To boče vsak pošten človek priznati. — Ko je bila generalna skušnja za Hamleta odpovedana zaradi že gori navedenih kapric ga. Šaričeve — je imelo gledišče čez 2000 kron škode, ker so se morali glasbeniki in statističi plačati, če se je skušnja vršila ali ne. Vsled generalne skušnje ni bilo na isti dan predstave ter je imelo gledišče škode najmanj 10.000 kron. Ker pa ni bilo generalne skušnje v kostimih, se je morala odpovedati premiera Hamleta — zopet je bilo škode kakih 10 tisoč kron. V nedeljo ni bilo predstave, zopet škode kakih 10.000 kron. Na drugem gledišču bi bila taka igralka, ki bi si upala — jaz pravim upala — kaj takega storiti, na mestu odpuščenca, ga. Šaričeva pa sme delati kaj hoče! Vred gori navedenih dejanj ga. Šaričeve, odvzel je g. Golija sedaj menil vse naloge in me ne pustil nastopiti v Hamletu. Dodam še to. Vsled neznoznih razmer pod bivšo upravo sem jaz že 1. februarja odpovedala na 6. mesecev po postojetih pravih. Nadejam se, da bo novi intendant gospod Hudab, ko ozdravi, stvar pravično uredil. Sofija Borštnik.

— **Gledališki list.** v upravi mestnega odbora Udruženja gledaliških igralcev SHS bo skušal s pridobitvijo tedenskih oglasov: (cela stran enkratne objave 200 Din. — večkratnaten popust) — podpirati fond onemoglih članov. Cenjene tvrdke pa prosimo, da nam gredo na roko v tem svojem humanitarnem stremljenju! — Oglase sprejema uprava »Gledališkega lista« (dramsko gledališče) in g. Josko Zorman, član Udruženja, Gledališka ul. 2, III. nadst., kateri ima pooblastilo za nabiranje oglasov.

— **Natečaj za kompozicijo.** Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« v Zagrebu razpisuje natečaj v znesku 15.000 kron za kompozicijo karaktera himne za mešani zbor in orkester. Tekst naj bo iz jugoslovanske narodne ali umetne poezije, odnosno iz sv. pisma, a proizvajanje naj bi po možnosti ne trajalo čez 10 min. Vsi podrobnejši pogoji se dobe pri upravnem odboru omenjenega pevskega društva in tudi v našem uredništvu.

— **V nedeljo, dne 5. marca dopoldne ob 11. uri** priredita v dvorani Filharmonične družbe gospoda: operni pevec Stefan Romanovski in kompozitor Marij Kogoj matinejo slovenskih samospevov iz preteklosti in sedanjosti. Koncert aranžira Glasbena Matica, kjer bodo v predprodaji tudi se-

deži za to matinejo.

Sokolstvo.

— **Sokol II.** Vstopnice za »Valčkov večer« na pustni terek v Kazini se dobe v predprodaji pri br. M. Krapežu, Jurčičev trg in pri br. P. Šterku, Stari trg. Cena 5 dinarjev, pri večerni blazajni pa 7 dinarjev za osebo. Kot objavljeno, so dostojne maske z legitimacijo dobrodošle. Prireditelj obeta neprisljano živahnost in izbornu zabavo. Posebnih vabil se ne razpošilja.

— **Sokol v Skofji Loki** priredi v soboto, dne 25. febr. v svojem domu maskarado. Pričetek ob 20. uri. Sodeluje pristna ciganska godba iz Srema. Vstopnina za maske 3 Din., za ostale 5 Din. Izkaznice za maske se dobe v trgovini br. Rud. Zihleria.

— **V. smučarski izlet** se bo vršil dne 26. t. m. v Planico pri Ratečah na tekmo za prvenstvo Jugoslavije. Smučarji »Napoleja«

— **Zimski športni dan v Planici.** V nedeljo, dne 26. februarja t. l. se vrši v Planici zimski športni dan. Da so ustreželi želji občinstva bo odpeljal ta dan osebni vlak 917 iz Planice namesto ob 15.40 šele ob 17. uri.

— **Smučarska tekma** za »Prvenstvo Jugoslavije« v Planici (pri Kranjski gori) dne 26. t. m. — Na tekmo se je prijavilo že mnogo tekmovalcev, tudi bratov Hrvatov in Srbov. Tudi med občinstvom vlada veliko zanimanje. Kakor čujemo, se udeležijo te zimsko - športne prireditve tudi zastopniki vojaških in civilnih oblasti iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. — Inspektorat drž. železnice preložil je za ta dan odhod večernega vlaka iz Planice za poldrugo uro in sicer na sedemnajsto uro.

— **Ponovno opozarjamo** na smučsko skakalno tekmo, ki se vrši v petek 24. t. m. v Bohinju. Udeležniki morejo oditi z jutranjim vlakom, ker je začetek tekme ob pol 12. dop. Prijavljeni so tekmovalci iz Zagreba in Beograda, upamo, da tudi naši smučarji ne bodo zaostajali.

— **Darila za zimsko - športne tekme:** Za skakalno tekmo na smučeh je razpisano kot prvo darilo velika srebrna vaza, drugo in tretje so srebrne kolajne. Za veliko smučsko tekmo v Planici je razpisano za prvega srebrni bokal, za drugega cigaretna doza, ostala dva v vsaki skupini pa prejmeta srebrne kolajne.

Društvene vesti.

— **Slovensko zidarsko in tesarsko društvo** v Ljubljani vabi vse svoje člane na špehovit večer v nedeljo, dne 26. febr. t. l. ob 5. uri pop. v prostore Kolima na Ambrozevem trgu. Vstop prost. Obenem prosijo vse člane, ki imajo nabirale pole, da prinese nabrane vsote v društveni lokal v nedeljo ob 9. uri dop. (Streliška ul. 24). — Istotako so prošeni vsi redni in podporni člani, ki še niso poravnali članarine, da store to v društvenem lokal.

— **Slovenska dijaška zadruga** v Pragi se tem potom zahvaljuje v imenu slovenskih visokosolcev v Pragi vsem onim, ki so se odzvali na njeno prošnjo za zboljšanje gnotnega stanja. Posebnih zahval zadruga radi visokih poštinih stroškov ne bo pošiljala. Prosimo slovensko javnost, da nam še nadalje ostane naklonjena, dokler se ne reši vprašanje državnih podpor za študij v inozemstvu.

— **Konec predpusta 1922!** Ko prirejate razne veselice in zabave, spominjajte se naših slepih in nabirajte zanje prispevek! Društva vseh strank, pridite vsaj eno zabavo v prid našemu Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12, kjer se sprejemajo milodari.

Pokrajina.

— **Slovenigrade.** (Shod jugoslovanske demokratske stranke.) V nedeljo, dne 19. t. m. je posetil minister na razpoloženju dr. Kukovec Slovenigrade. Tukajšnji pristajači dem. stranke so se zbrali v številu od 40 — 50 v hotelu »Balkan«. Pred njimi je dr. Kukovec pojasnjeval sedanjí zunanji in notranji položaj naše države. Rezultat vseh njegovih izjavljanj je pa bil apel na inteligenco, naj koncentriira vse sile v dosego ciljev, ki jih hoče doseči sedaj dem. stranka. Ne oredkam dr. Kukovec marljivosti in pripoznanosti se mora, da se trudi, da bi obdržal svoje pristaje skupaj, vendar pa se mora konstatirati, da je njegovih pristavev od dne do dne manj. Vzroka temu pa niti dr. Kukovec niti drugi vodje dem. stranke ali ne morejo ali pa nečejo spoznati. Utis imamo, da se gospodje ministri in poslanci le redko podajo med maso naroda, med preprosto ljudstvo, da bi čuli sodbo o vladi in vladajočih strankah. — Sploh imamo utis, da si niti ne upajo več med ljudstvo. Zato prihajajo bolj inkognito in zbirajo samo naložje pristaje okrog sebe. Gospod dr. Kukovec se je gotovo prepričal, da je bilo tudi med temi naložijami pristaji 90 odstotkov popolnoma apatični. Zeleti bi bilo, da bi se gospodu dr. Kukovec odprle oči, da bi spoznal, kaj je vzrok temu. Vsled neznozne draginje in socialne mizerije, v katero se pogreza inteligenca, posebno uradništvo naj ne pričakuje od nje pozitivnega dela v stranki. Naša inteligenca, posebno uradništvo, se je pogreznula popolnoma v beraški položaj. S strahom in skrbjo gleda v bodočnost, ker razmere ne obetajo, da bi postale boljše. Če bi bil g. minister na razpoloženju pozival na koncentracijo sil, s katerimi bi se uničevala draginja in se zboljšal materialni položaj, bi bil mogoče našel odmeva. Ali o tem ni govoril nič, kljub temu, da bi morala biti to prva skrb njegove stranke in vlade. — Zato tudi inteligenca nima nič drugega smisla, kakor to, kako se ubraniti uničujočega sovražnika — draginje. Povemo dr. Kukovec, da se število pristavev njegove stranke krči sorazmerno z rastočo draginjo in povemo mu, da bo njegova in druge vladne stranke

Michéi Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

Srce mu je krvavelo, ko je pomišljalo, da je našel ženo in sina le zato, da izgubi oba hkrati. Od boli mu je pohajala moč; ni se čutil zmožnega poizkusiti sugestije na daljavo, kakršna mu je bila uspela pri Florizi. Hotel je že, na Marijinem stanovanju v Tkalski ulici je napenjal vso silo svojega duha, da bi vzlic razdalji uklonil kraljičino voljo. Toda zgrudil se je izčrpan in razočaran, topeč svoj obup v onemoglih solzah...

In tedaj se je odpravil v Louvre, da bi dosegel z grožnjami in prošnjami od blizu, česar ni mogel doseči od daleč. Katarina de Medicis je s svojo prepovedjo, naj vedeževalca ne puščajo v Louvre, preprečila tudi poizkus, dasti pri tem ni mislila na Beaureversa. Vodila jo je zgolj praznoverna misel, da ne bi bilo dobro, če bi se Nostradamus v tem hipu približal njenemu sinu Henriju.

Nostradamus je izprvo popadlo, da bi končal namah in se umiril kar tu, pred vrati kraljevskega dvorca; treba mu je bilo samo pogoltniti kroglico silnega strupa, ki ga je nosil s seboj...

A nato je zmajal z glavo:

»Borimo se do konca! Ubijem se lahko potem, kadar vidim pasti sinovo glavo!...«

Sinovo glavo!... Ta misel je nadvladala vse, ne izvemši strastne ljubezni, ki se je dramila v njegovem srcu, ozarjena s turobno poezijo prebitih muk, podeseterjena po ljubezni Marije!... In tudi Marijino življenje je slonelo samo še na ljubljeno otrokovi glavi...

Ves ostanek snočne noči in ves ta dan sta presedela drug poleg drugega, držeč se za roke kakor nekdanja bregu Sekvane — in nista pregovorila besede o sebi, niti o svoji ljubezni in dolgi ločitvi: govorila sta o Royalu!...

»Nihče ne sme v dvorec!... Vi še posebno ne!...«

Te besede stražnjega oficirja so odmevale Nostradamu v možganih, kakor bi pomenile končno in nepreklicno obsodbo njegovega sina.

Samo dvanaest ur je bilo še do Royalove smrti. Nostradamus se je odmeknil. Srce se mu je skrčilo v tolikšni boli, da je zdvil, bo li mogel živeti do hipa, ko bo vse izgubljeno. Vojniki so strme opazili, da plaka...

»To je konec!« je zahropel mag.

In že je hotel oditi. A v tistem trenutku mu je prešinila dušo nenadna misel... Kakor blisk se je posvetilo v temi njegovega srca. Naglo je izvlekel pisalo in začel pisati na list pergamenta:

»Gospa,

Zaman sem izkušal priti do vas. Hotel sem vam povedati tole: neizogibno je potreba, da prisostvujete jutrišnji usmrtilvi. Tudi jaz bom tam. Pridite na Grevski trg, ker gre za srečo vasega sina...

NOSTRADAMUS.

Nostradamus je le zato napisal te vrstice, da bi si zagotovil sestanek s Katarino in s tem tudi možnost zadnjega poizkusa. Ko pa je bil gotov, je mehanično ponovil besede: »ker gre za srečo vasega sina...«

»Njenega sina!« je vzkliknil zamolklo. »O kakšna misel me obseda!... Djinno! Mari imaš ti usmiljenje z menoj?... Ti, mojster, mi prižigaš rešilno luč?«

Pogled mu je plamenel od vročine nade, ko je pomolil pisemce oficirju:

»Če vam je življenje drago, glejte, da pride ta list neutegoma v roke njenega veličanstva...«

»Kraljica ga bo čitala čez dve minuti,« je dejal oficir.

Nostradamus je jadrno odšel. Ko je prestopil prag hiše v Tkalski ulici, je zaklical z zvonkim glasom:

»Mirta!...«

Nostradamov razgovor z Mirta je trajal dobršno uro; nato se je odpravila v mesto... Marija Croixmartska je klečala pred razpelom in molila... Nostradamus je pristopil, sklonil se k nji ter zamrmral:

»Upajval!...«

II.

Obsojenčeva nevesta.

Tisto noč, ko je snoval Nostradamus v Tkalski ulici poslednji vratomni načrt, da bi rešil sinu življenje, se je odigral v dvorcu velikega profosa nezasiščen prizor.

Okrog enajste ure je krenil Roncherolles v hčerino stanovanje. Štirje oboroženci so stražili pred njenim pragom noč in dan; menjavali so se vsako uro, da jih jetnica ne bi utegnila pregovoriti. V stanovanju sarem so bile nastavljene štiri ženske, ki niso niti za hipce odvrgle oči od Florize, da ne bi poizkusila samomora. Okna so bila zavarovana, vrata zaklenjena. Nihče razen velikega profosa ni mogel do nje.

»Oče! Oče! Prijeli so ga! Mora ga rešiti!...«

Takšne so bile Florizine prve besede, ko se je vrnila iz tihega zavetja v Tkalski ulici nazaj v očetovo hišo. Burna radost, ki je prešinila Roncherollesa ob prvem pogledu na hčer, je mahoma ugasnila.

(Dalje.)

Drobiž.

* Čar smaragda. Smaragd je bil že od nekdaj zelo upoštevan in mnogo se je govorilo o njegovi čarobni barvi. Zadnje čase pa si je stekel še posebne simpatije in to zlasti v Angliji, odkar je lord Lascelles, zaročenec kraljeve hčerke, daroval svoji zaročenki prstan, okrašen s smaragdi. Cena smaragda je danes zelo visoka, ker se prodaja smaragd dražje nego diamant. Za karat smaragda se danes baje plača 70 do 80 liver, a za posebno lepo kameno naravnost bajne svote. Poleg tega je smaragda mnogo manje nego drugega draga kamena in zato je njegova cena še višja.

* Ruski dijaki revolucionarji. Po poročilih beograjskega časopisja odkrili so na beograjskem vseučilišču grupo ruskih dijakov socijalnih revolucionarcev, katera širi propagando med ostalimi dijaki. Ugotovljeno je, da ta grupa razpolaga z velikimi denarnimi svotami, katere brezskrbno troši in razsipava. Poseba razna beograjska zabavišča, kjer prav nič ne štedi z denarjem. Sumi se, da dobivajo dijaki ta denar za agitacijo iz pariške ali praške centrale socijalnih revolucionarcev.

* Municija v cerkvi. Cerkev neke cerkve v Langenshanshagenu v Pommeran v Nemčiji je naprosil dva fantiča, naj prepodita iz cerkve mačko, ki se je notri nastanila. Med lovom sta fantiča opazila, kako je mačka skočila v neko stransko in temno dolbino. Šla sta za njo in na svoje veliko začudenje našla v dolbini nekaj municije, več pušk in ročnih granat. Uvedena je stroga preiskava, da se ugotovi, kdo je tam skril orožje in čemu.

* Borba Amerike proti boleznim. Energična Amerika dela sistematično na tem, da izboljša v obče zdravstveno stanje svojih prebivalcev, ker je uverjena, da se da z opreznostjo in pravočasnim negovanjem preprečiti mnogo bolezni. Tako se zamore n. pr. tifus, ki je nekdanji uničil celo Napoleonovo vojsko, v mnogih slučajih preprečiti z umivanjem mila in gorke vode. Ameriške zdravstvene oblasti so uvedle vsepovsod cepljenje proti ošpicam, šolskim otrokom brizgajo vodo v zobe in rudarskim delavcem je zabranjeno jesti preje, predno si ne umijejo rok. Na ta način preprečijo zastrupljanje z bacili, ki je drugod tako zelo razširjeno. Sedaj se grade v vseh mestnih bolnicah oddelki za tuberkulozo, kjer bo skupnega prostora za 2 milijona ljudi. Nad onimi, ki bodo odpušteni iz bolnice, vodilo se bo najstrožje nadziranje, da se bolezen ne povrne.

* Tajnost samostana v Chebu. »Pravo Lidu« priobčuje pod naslovom »Samostan kot v srednjem veku« ne navadne podrobnosti o življenju samostanskih sester sv. Križa v Chebu. List pravi, da vlada v tem samostanu tiranstvo kot v srednjem veku. Vesti o groznih samostanskih dogodkih prihajajo od bivše samostanske sestre Jozefine Fridrichove, ki je živela v tem samostanu skoro 24 let pod imenom Kazi-

mira. Ona je poizkušala na sebi, kako je bila za vsako malenkost pretepana in zaprta v vlažne in temne podzemeljske prostore. Ko slednjič tega ni mogla več vzdržati, je neko noč pobegnila skozi okno, oblečena v sami nočni srajci. Samostan sester sv. Križa je ustanovljen pred 60 leti. Po razsulu Avstro-ogrske monarhije je samostanska uprava, v strahu, da bi ne bilo ogromno podjetje konfiscirano, začela kar na debelo izvažati valuto in dragocennosti v Švico. Vrednostni predmeti so bili izlitotapljeni preko meje v zaštitnih oblekah samostanskih sester. V samostanu gospodari sestra Klotilda, kateri morajo vse sestre poljubiti roko in pri tem pasti pred njo na kolena. Če katera sestra potrebuje kako malenkost, n. pr. škatlico vžigalic, milo ali vrvice za čevlje, mora to kleče izprostiti od predstojnice. Nekoč je ena sestra po nesreči razlila malo kave, pa je za kaznen morala jesti na tleh. Druga je obešila srajco narobe in je morala za kaznen celo noč prati perilo. Po zimi pođijo sestre za kaznen v sneg, ali pa morajo obedovati na zmrazljenih tleh. Mali otroci pa, ako so prehlajeni in kašljajo v postelji, so neusmiljeno pretepeni. — List pozivlja vlado, da izvede takojšnje preiskavo.

* Čudni gospodarski odnošaji. Na neklih otokih Melanezije vladajo kaj čudni odnošaji glede vprašanja lastništva odnotne zemlje. Med tem ko imajo pri vseh drugih divjaških plemenih kralji in poglavarji ogromne kompleksne zemlje, na teh otokih tega ni. Vladarji imajo le to edino pravico, da smejo obirati sadove od določenih kokosovih palm, toda zemlja ni njihova. Tako tudi vsi drugi domačini nimajo zemlje, nego le pojedine kokosove palme, katere potem ostavljajo svojim naslednikom. Ta običaj, se tolmači tako, da so tamkajšnji domačini nekdanj glede vprašanja zemlje živeli po komunističnih načelih. Ko pa so se začeli tam pojavljati tujci, jim oni po teh načelih niso hoteli dati zemlje, nego so jim oddelili le posamezna stebila, da so zamogli živeti. Ti tujci so brezdomno zanesli boljše vrste palm in vsled tega zadobili ugled, da so jih domačini volili poglavarjem, toda zemlje im niso hoteli dati.

* Aretacija avstrijskega Landru-ja. Te dni je žandarmerija aretirala v Höttingu pri Innsbrucku možaka, ki je sumljiv, da je svoj čas umoril na Dunaju neko žensko znano pod imenom »copernica«. Pred dvema mesecema je prišel iz Monakovega, odkoder je bil izgnan. Izdajal se je za književnika, ali tudi za inženirja, stanoval je v raznih hotelih, v Höttingu pa je imel kar dvojce stanovanj. V teh stanovanjih je žandarmerija našla krvavo srajco in obleko. Po pisnih in razglednicah, ki jih je nosil s seboj, je dognano, da je vzdrževal razmerje z mnogimi ženskami v Monakovem in na Tirolskem. Aretiranec se imenuje Weininger ter je že večkrat obsojen radi goljufije. V Innsbrucku se z napetostjo pričakuje potek te priskave.

Pred ogledalom

more vsakdo vsak dan opaziti kako vse lepše in mlajše izgleda, ako uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova »Elsa« pomada za lice, Fellerova »Elsa« Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj s poštnino 52 kron), Fellerovo »Elsa« lilično mlečno milo, najboljšo »milo lepote« 4 kosi poštnine prosto 98 kron. Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg št. 357 Hrvatsko. pom.

Proda se:

POZOR.

Radi družinskih razmer se proda dobro vpeljana vinska veletrgovina v popolnem obratu v sredini vinogradov na Štajerskem. Letni promet 1500 hl vina, čisti dobiček 400.000 kron kar se lahko dokaže s knjigami. Cena 1.000.000 kron. Ponudbe na upravo lista pod »Vinska veletrgovina« 293

Kupi se:

OTROŠKI VOZIČEK

dobro ohranjen. Ponudbe na upravnishvo lista pod »Otroški voziček 29« 308

DECIMALNA TEHTNICA

srednje veliko, rabljeno I. Bonač sin, Čopova cesta št. 17. 307

Službe:

VEČ MIZARJEV

sprejme tverka Matija Perko, Šiška, Ljubljana. 309

STAVBENI VODJA,

podpodjetnik, dober organizator, bi rad spremenil svojo službo; prevzame vsa v svojo stroko spadajoča dela v akord, preskrbi zidarje in gre tudi kot zastopnik gospodarja, ali vodja podružnice, najraje k velikim novim tovarniškim zgradbam. Cenjene ponudbe prosim na Julius Poženel, Bärndorf, Bruck a. M., Nemška Avstrija. 306

2 PRVOVRSTNA SIRARJA

išče parna mlekarna Veliki Zdenci. Plača in nastop po dogovoru. 303

KORESPONDENTINJO IN STRO-

JEPIŠKO

zmožno slovenske in nemške stenografije sprejme pod ugodnimi pogoji »Te tilija« d. d. v Ljubljani, Krekov trg št. 10. 311.

Razno:

KAPITALNE UDELEŽBE DO

500.000 KRON

v trgovini ali tov. podjetju z eventualnim aktivnim sodelovanjem v kakem prometnem kraju Slovenije iščem. Ponudbe pod »Udeležba« na upravo lista. 310

DOBRO IDOČA TRGOVINA ALI

GOSTILNA

se išče v našem najrajši blizu Ljubljane. Eventuelni posredovalci dobe dobro nagrado. Naslov v upravnishvu. 299

IVAN DOLJAK

veletrgovec

FANI DOLJAK roj. KRIEGLOVA

poročena

LJUBLJANA

LOGATEC

Originalni belgijski

težki žrebci za odgoj

prispejo te dni in se bodo prodajali pri

O. VAJDA

Čakovec, Medimurje, Jugoslavija.

Krajnojavni naslov: VAJDA, ČAKOVEC.

Interurban telefon Nr. 59.

Projekte kakor tudi izvršitev

vodnih naprav

za izkoriščanje vodnih sil

po najmodernejših principih na podlagi 25-letnih izkušenj v predmetni stroki

»SLOGRAD« slov. gradbena in industr. d. d. Ljubljana, tehn. pisarna v tovarni Keršič, Sp. Šiška.

Telefon interurban šte. 180.

Pri naročilih se sklicujte na oglase v „Jugoslaviji“!

Za prevažanje premoga se kupi dobro ohranjen 3 do 5-tonski

TOVORNI AUTO

Ponudbe z navedbo znamke in cene pod »Auto« Ljubljana, poštni predal šte. 74.

Kupimo sesalko

za 8 do 10 litr. na minuto ter dvigalo (Krahnwinde) z dvojno prestavo.

Ponudbe na upravnishvo Jugoslavije pod »Rudnik«.

Naročajte in širite „Jugoslavijo!“

Potnike ali zastopnike išče velika tovarna likera, rumca, konjaka in ostalih spirituoza. Ponudbe z obvestilom, v katerem kraju pozna reflektant največ mušterij, poslati na naslov: Poštni predal št. 41, Zagreb, glavna pošta.

Društvo bančnih zavodov v Sloveniji

sprejme za svojo pisarno v Ljubljani

tajnika.

Prednost imajo pravniki. Ponudbe naj se naslovijo na društvo.

Kupi se

1 do 2 vagona stare, rabljive jamske tračnice, 4—8 m dolžine, št. 6 = 1 m = 6 kg; jamske vozičke s 60 cm daljave (Spurweite), voziček s sprednjim vratom, s 700 kg čiste naklade ruj. premoga (lignit); 2 kom. granov. (Krahn) z dvojno prestavo in zavoro; 8—12 kom. ploč iz litega železa, 1 m² 2—3 cm v debelosti; 4 kom. žičnih vrvi 100 m dolžine, 15—20 mm v debelosti, ulomna trdnost 5000 kg.

Ponudbe naj se vpošljejo obratvodstvu

Nova nada, d. d., rudarsko podjetje Globoko pri Brežicah.